

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Europeiska nätverket för landsbygdsutveckling sjösatt
  - Framgångsrikt kompanjonskap mellan ”herr” jordbruk och ”fru” landsbygdsutveckling – Fischer Boel på Limassol-konferensen
  - ”Hela reformen är en uppvisning i konsten att undertrycka konflikter genom att bygga in dem” – Sandberg om KSSR-processen
  - Tät bebyggelse billigare för kommunerna visar utredning
  - Landsbygden skall trygga Kinas tillväxt – men urbaniseringen slår rekord
  - Läs även detta: **Bo i ett träd nytt svenskt turistkoncept* **Hur skall kommunerna och regionerna bemöta den expansiva hästnäringen?* **Befolkning på Kustfinlands landsbygd samt tillhörighet och kulturellt medborgarskap – Ruralia-föreläsning 29.10* **Reformen av EU:s lantbrukspolitik diskuteras på seminarium i Vasa* **Seminarium om forskning i svenska Österbotten* **Ann-Sofi Backgren omvald som viceordförande i AEBR*
-

EUROPEISKA NÄTVERKET FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING SJÖSATT

Europeiska kommissionen har senaste vecka (17.10) sjösatt det europeiska nätverket för landsbygdsutveckling vid en toppkonferens om landsbygdsutveckling i Cypern. Via nätverket samlades politiska beslutsfattare, administratörer, forskare och andra viktiga aktörer inom området landsbygdsutveckling från hela Europeiska unionen för att skaffa sig en uppfattning om den nuvarande strategin på ett tillfredsställande sätt kan ta tag i de utmaningar som Europas landsbygd står inför. Det är meningen att konferensen senaste vecka skall bidra till att EU:s strategi för landsbygdsutveckling klarar av att hantera 2000-talets behov. Europeiska unionens strategi för landsbygdsutveckling spelar en viktig roll i de 27 medlemsstaternas landsbygdsområden, vilka täcker drygt 90 procent av unionens territorium och är hemvist för hälften av dess befolkning. Den är ett viktigt politiskt verktyg för att öka konkurrenskraften i jordbruks- och skogsbrukssektorerna, ta hand om miljön, samt stimulera tillväxten och sysselsättningen i landsbygdssamhällena. Nationella nätverk för landsbygdsutveckling förekommer redan bland många medlemsländer, vilket kommer att hjälpa dem att tillämpa system som finansieras genom EU:s landsbygdsstrategi. Det utbyte av idéer, information och erfarenhet som äger rum i dessa forum, kommer att bli än mer användbart då det sker på europeisk nivå. Synpunkterna från nätverket kommer att påverka den framtida strategin för landsbygdsutveckling. *”En bra strategi får delvis sin inspiration från goda idéer, pålitlig information och praktisk erfarenhet. Europeiska nätverket för landsbygdsutveckling kommer att underlätta för oss att dela med oss av våra erfarenheter på alleuropeisk nivå. Det kommer i sin tur att bidra till att vår strategi för landsbygdsutveckling kommer att kunna leverera ännu bättre resultat – vid en tidpunkt då vi är starkt beroende av den för att klara av allvarliga ekonomiska, miljömässiga och sociala utmaningar”*, sagt av Mariann Fischer Boel, EU-kommissionär med ansvar för jordbruk

och landsbygdsutveckling. Uppgifterna är från Europeiska kommissionens webbsidor för jordbruks- och landsbygdsutveckling på adress <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1525&format=HTML&aged=0&language=SW&guiLanguage=en>. Se även info inför konferensen, som hölls 16-17.10 i Limassol, Cypern, på adressen <http://www.aimgroup.eu/2008/cyprusagri/welcomeletter.html>.

FRAMGÅNGSRIKT KOMPANJONSKAP MELLAN "HERR" JORDBRUK OCH "FRU" LANDSBYGDSUTVECKLING – FISCHER BOEL PÅ LIMASSOL-KONFERENSEN

"Jordbruket" och "landsbygdsutvecklingen" har visat att de utgör ett slagkraftigt par och att de tillsammans borde förbli under samma policytak. Om man ser på jordbruket och landsbygdsutvecklingen som "make och fru", är det sant att "herr" jordbruk fortfarande är den dominerande parten i EU:s gemensamma jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy). Men "fru" landsbygdsutveckling påverkar makens beslut mer och mer. Under de senaste åren har hon låtit sin röst höras klart, emedan hon genomfört egna projekt. När så jordbruket och landsbygdsutvecklingen är under samma tak, lägger den förra till sig med en bredare fokus än det annars skulle ha, medan den senare fokuserar på det som verkligen hör till landsbygden och inte t.ex. urbana centra i regioner som kallar sig "landsbygd". Det är alltså ett mycket framgångsrikt kompanjonskap som borde få fortsätta. Vad är det då som väntar för det här framgångsrika kompanjonskapet? Det är klart att huvudmålen i policyn för landsbygdsutveckling fortfarande är tungt vägande. Det är viktigare än någonsin att öka konkurrenskraften för jordbruks- och skogsbrukssektorerna. Likaså är det viktigt att värna om naturen. Slutligen, så är det viktigt att hjälpa landsbygds ekonomin att diversifiera och att öka livskvaliteten inom landsbygdsområden. Vad policyn för landsbygdsutveckling kunde vara efter år 2013, redogör EU-kommissionären för jordbruk och landsbygdsutveckling Mariann Fischer Boel i form av frågor och svar. **Hur kommer balansen inom CAP att vara i framtiden?** Mariann Fischer Boel tror att landsbygdsutvecklingen åtminstone behåller sin nuvarande del av kakan. Men hon tror att den kommer att ta en större del. **I vilken utsträckning vill vi "öronmärka" befintliga fondpengar för landsbygdsutvecklingspolicyn?** I allmänhet använder landsbygdsutvecklingspolicyn mer "öronmärkta" metoder än systemen med direkta inkomststöd till jordbrukarna. Mer "öronmärkta" pengar betyder mer administration. Men det kan bli mer för pengarna om man gör det bra. **Vilken balans vill vi ha mellan "kompensation" och "investering"?** Jordbrukare i sämre odlingsbara områden får kompensation för extra odlingskostnader, men policyn för landsbygdsutveckling innehåller också många åtgärder som stöder investeringar. **Hur mycket pengar kommer att finnas för CAP?** Det kommer att vara en stor press på EU:s budget efter 2013. Vissa länder vill se CAP som den första man kan klämma åt. Det är därför viktigt att vi berättar för var och en vad landsbygdsutvecklingspolicyn ger oss för varje euro vi spenderar. Vi behöver berätta det för finansministrarna, parlamentarikerna och de röstande. EU:s invånare vill ha en levande landsbygd. Uppgifterna är från Fischer Boels tal (på engelska) som finns via länk på adressen <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/08/533&type=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

"HELA REFORMEN ÄR EN UPPVISNING I KONSTEN ATT UNDERTRYCKA KONFLIKTER GENOM ATT BYGGA IN DEM" – SANDBERG OM KSSR-PROCESSEN

Det är ännu för tidigt säga om kommun- och servicestrukturreformen (KSSR) varit framgångsrik. I alla händelser är svaret beroende av hur man definierar framgång. Hösten 2009 kommer regeringen att med utgångspunkt i en mellanutvärdering ta ställning till om det nuvarande reformupplägget, som bygger på frivillighet och flera reformalternativ, är tillräckligt. I ett avseende har KSSR varit mer framgångsrik än något tidigare försök

att åtgärda kommunstrukturen – reformprocessen har aldrig stannat av. Den förra stora kommunreformen i Finland stannade av på 1970-talet till följd av stor politisk oenighet. Orsaken till framgång nu finns dels i förändringar i det politiska landskapet då makten har glidit söderut samt att Kommunförbundets och de politiska partiernas preferenser har förändrats, dels i själva reformupplägget genom att hålla processen i gång, även om priset ibland varit högt. Beredningen har hållits nära regeringen, vilket medfört att frågan hela tiden hållits kvar på dagordningen. Den inbyggda dialogen mellan regeringen och enskilda kommuner har framförallt hållit kommunerna medvetna om att det inte är läge att slappna av och glömma bort reformen. KSSR är en uppvisning i konsten att undertrycka konflikter genom att bygga in dem. Genom att bygga in många valmöjligheter i reformupplägget, har potentiella konflikter lösts mellan regeringspartierna, mellan stat och kommun, samt mellan olika slags kommuner. Frivillighetsivrare, sammanslagningsförespråkare och storstadsregioner har alla fått inteckningar i ramlagen, vilket har hållit reformen i gång och gjort den första fasen av implementeringen relativt smärtfri. De inbyggda motstridigheterna kan komma att visa sig vara mycket explosiva i ett senare skede av reformen. Uppgifterna är från en text i Forsknings- och samarbetscentret FO-RUM:s nyhetsbrev. Artikeln är skriven av Siv Sandberg, som arbetar som utredningsansvarig för den finlandssvenska tankesmedjan. Övrigt som tas upp i det första nyhetsbrevet är FO-RUM:s samhälleliga roll, forskningsprojektet HÄSTSAM, SpråKon-projektet om språkliga konsekvenser av senaste årens förvaltningsreformer, utvärderingen av strukturreformen (Paras-ARTTU), projektet om kommunernas inre effektivitet som avslutats, ESRS-kongressen i Vasa 2009 och presentation av doktorand Kanerva Kuokkanen och hennes avhandling som berör ”urban governance” och medborgardeltagande. Nyhetsbrevet (1/2008, 17 oktober) från FO-RUM finns under webbadressen http://sockom.helsinki.fi/forum/nyhetsbrev/FORUM_SVE108.pdf.

FO-RUM är ett tvärvetenskapligt forsknings- och samarbetscenter för lärare och forskare vid Svenska social- och kommunalhögskolan, Helsingfors universitet. Man arbetar med frågor i anslutning till ny offentlig och semioffentlig förvaltning, miljöskydd samt lokal och regional utveckling. För närvarande är 13 forskare anknutna till FO-RUM. Inom aktuella projekt analyseras bl.a. nya landsbygdsnärningar, storstadspolitik och invånardeltagande, projektbaserade organiseringsformer, samt reformpolitikens språkliga konsekvenser.

TÄT BEBYGGELSE BILLIGARE FÖR KOMMUNERNA VISAR UTREDNING

Det blir billigare för kommunerna att bygga tätt i anslutning till befintliga bostadsområden än att bygga utspridd utanför tätorterna. Enligt miljöministeriets uträkning kan prisskillnaden under en 30-årsperiod uppgå till så mycket som 5000 euro per invånare. Ju mer utspridd samhällsstrukturen är, desto längre är avstånden och större är behovet av trafik enligt Jan Vapaavuori (saml), som presenterade miljöministeriets rapport om kommunal ekonomi och urban struktur *Kuntatalous ja yhdyskuntarakenne* 17.10. På lång sikt blir utgifterna för gles bebyggelse större än intäkterna, där en stor del av räkningen faller på husägaren. När man bygger så att de nya husen kompletterar de gamla eller bygger nya bostadsområden intill gamla, kvarstår invånarna som vinnare – ju tätare samhällsstruktur, desto kortare avstånd och smidigare kollektivtrafik. Kimmo Koski, projektchef på FCG Planeko Oy som gjort rapporten, säger att man kan alltid fråga om prisskillnaden mellan olika typer av bostadsområden är liten eller stor. Det väsentliga är ändå om summan är plus eller minus. Störst är minuset för oplanerad, utspridd bebyggelse, som när den växer börjar kräva tjänster och teknik av kommunen. I utredningen har man granskat 30 områden (100-1500 invånare) i olika delar av Finland, vilka har färdigställts eller är under byggande. Som jämförande data användes områden i planeringsskedet. Uppgifterna finns (på finska) i miljöministeriets pressmeddelande från 17.10 <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=299874&lan=fi>, samt i Vasabladets

upplaga 18.10. Se även dagstidningens ledare *Tätortsnära boende*, skriven av politiska redaktören Stig Nygård, från 23.10 på nätupplagan under webbadressen <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=29577>. Själva rapporten (med svenskt presentationsblad) och Kimmo Koskis presentationskalvor finns (på finska) att studeras på webbadresserna <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=92843&lan=fi> respektive <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=92839&lan=fi>.

I rapporten används begreppet urban struktur för att beskriva den funktionella helhet som bildas mellan bostads-, arbetsplats-, service-, och rekreationsområden, trafiknäten mellan dem och de vatten-, data- och energinät som försörjer dem. Utredningen ger en överblick över hur nya bostadsområden påverkar den kommunala ekonomin beroende på var de är belägna i den urbana strukturen. Man har granskat tre slag områden: områden i anslutning till tätort, områden avskilt från tätort och glesbyggande utanför tätort.

LANDSBYGDEN SKALL TRYGGGA KINAS TILLVÄXT – MEN URBANISERINGEN SLÅR REKORD

I snitt förtjänar stadsborna i Kina tre gånger mer än människorna på landsbygden. Men partiledningen för det styrande kommunistiska partiet bestämde tidigare denna månad om åtgärder som skall fördubbla jordbrukarnas inkomster under de följande tolv åren. På samma gång förbättras det obefintliga socialskyddet och hälsovården på landsbygden. Satsningarna på landsbygden är ett centralt led i kinesiska regeringens strävan efter att upprätthålla en snabb ekonomisk tillväxt, även på lång sikt. Tillväxten är tryggad om de mer än 700 miljoner människorna på landsbygden kan börja konsumera i allt större skala. Många forskare anser emellertid att partiledningens stödpaket är alltför anspråkslöst och förutspår att inkomstklyftorna mellan stadsborna och jordbrukarna fortsätter att vidgas, i fall partiet inte genomför en jordreform på landsbygden. Enligt forskarna skulle jordbrukarnas ekonomiska ställning förbättras betydligt, ifall de tillåts att sälja och köpa mark. För närvarande har de inte rätt att äga mark. Många partiledare motsätter sig sådana här reformer och anser att förändringarna i praktiken skulle innebära att partiet överger den centrala socialistiska principen om kollektivt markäggande. Men å andra sidan genomgår Kina en mycket snabb urbanisering. För 30 år sedan bodde mindre än 20 procent av befolkningen i städerna, medan andelen nu ökat till 44 procent. Regeringens mål är att den skall överskrida 70 procent år 2050. I samma veva minskar åkerarealen, vilket hotar landets livsmedelsförsörjning om arealen underskrider 120 miljoner hektar, en gräns som passeras snart ifall den nuvarande utvecklingen inte bromsas upp. En färsk undersökning visar att 70 procent av byggnadsverksamheten i städerna sker på tidigare åkermark. Dessutom uppförs stora mängder nya industri- och teknologiparker på åkrar utanför städerna. Systemet med statsägd mark i städerna och kollektivt ägd på landsbygden medför i praktiken att all kollektiv mark är kraftigt undervärderad. Byggherrar kan här göra stora pengar genom att köpa kollektiv mark och sedan se till att den klassificeras som statsägd. Uppgifterna är från måndagens upplaga (20.10) av Vasabladet.

Tillväxten i Kina är fortsatt kraftig, men glöden mattas av och inte ens elförbrukningen ökar som förr i landets fabriker. Totalt sett dämpades tillväxten till nio procent senaste kvartalet, den lägsta siffran på fem år. Men även inflationen är lugnare, och nu överväger regeringen fler stimulansåtgärder, bl.a. på bostadsmarknaden. Ekonomiprofessor Lei Chengayo vid ansetta Renmin-universitetet anser att de ekonomiska problemen i Kina är större än i USA. I finanskrisens och lågkonjunktursens spår minskar efterfrågan på kinesiska exportvaror snabbt utomlands. För att öka den inhemska efterfrågan lovar regeringen att kickstarta stora byggen av vägar, flygplatser och kärnkraftverk. . Uppgifterna är från Vasabladet upplagor 21.10 (<http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=29451>) och 23.10.

LÄS ÄVEN DETTA

Bo i ett träd nytt svenskt turistkoncept

Brita Jonsson-Lindvall, turistföretagare i Harads, har hyrt ut ett trädhus (som använts i en filminspelning) i två somrar till gäster, vilka tycker att det är otroligt fint. Nu inleder hon projektet med trädstugor genom ett arkitektseminarium i byn i början av november. Nästa år kan de första trädstugorna i Sverige stå klara. Enligt arkitekt Bertil Harström har glesbygden det många stadsmänniskor drömmer om – att få vara ensam. Trädstugorna skall ligga vid Luleälven, och markägare har redan ställt sig positiva. Just nu söker man lämpliga träd. *Läs mer på adress <http://www.kuriren.nu/nyheter/artikel.aspx?articleid=4271279>.*

Hur skall kommunerna och regionerna bemöta den expansiva hästnäringen?

De nya kraven och behoven från den växande hästnäringen kan styras på flera olika nivåer. För det första borde breda branschprogram formuleras för hästnäringen. Ett kortfattat sådant gjordes för några år sedan på nationell nivå. Men branschprogrammen borde utarbetas särskilt på regional nivå. De kunde även vara bra redskap i enskilda kommuner med tanke på framförhållning och planering. Programmen kunde omfatta följande dimensioner: markanvändning, närings- och inflyttningsspolitik, ungdomspolitik, jämställdhet, idrott och rehabilitering. För det andra borde hästnäringens behov också tydligt synas i markplaneringen, i första hand i generalplaner, men vid behov även i byggnadsordningar. Ju mindre hänsyn som tas till hästsektorn i generalplanen, desto mera problem lämnas över till byggnadsordningen som instrument. Möjligheten att differentiera byggnadsordningens rekommendationer och bestämmelser områdesvis inom en och samma kommun, borde även utnyttjas, eftersom det skulle skapa den flexibilitet som hästnäringen kräver. *Uppgifterna är från en längre artikel, Nu formas Vasaregionens häststrategi, i onsdagens upplaga (22.10) av Vasabladet, där skribenten och forskaren för projektet HÄSTSAM Nora Brandt bl.a. skriver att ett hästsportcentrum i Vasaregionen innebär en möjlighet att skapa ett för framtiden hållbart hästbranschprogram.*

Befolkning på Kustfinlands landsbygd samt tillhörighet och kulturellt medborgarskap – Ruralia-föreläsning 29.10

Föreläsningsserien *Studia Generalia Ruralia* fortsätter 29.10 kl. 18 med föreläsning av professor Fjalar Finnäs om *Gammal och ny befolkning på Kustfinlands landsbygd – vart är vi på väg?* Finnäs fungerar som professor i demografi vid Åbo Akademi Samhälls- och vårdvetenskapliga fakultet i Vasas. Kvällens andra föreläsning handlar om *tillhörighet och kulturellt medborgarskap – reflektioner kring den nya invandringen*. Den här föreläsningen ges av Camilla Nordberg, forskare och universitetslektor vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet. Föreläsningsserien *Ruralia* (<http://www.abo.fi/student/media/8245/studiageneraliaruralia2008.pdf>), som är öppen för alla och ordnas av enheten för landsbygdsforskning inom Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten, hålls på Åbo Akademi i Vasas, Strandgatan 2, Auditorium Bruhn. *Studia Generalia Ruralia kan ersätta delar (4 sp) av grundkursen i Rural Studies vid Åbo Akademi.*

Reformen av EU:s lantbrukspolitik diskuteras på seminarium i Vasa

Utrikesministeriets Europainformationen och jord- och skogbruksministeriet ordnar under hösten en serie diskussionstillställningar om reformer inom jordbrukspolitiken och deras effekter på Finland. I halvtidsgenomgången, eller den s.k. ”hälsogranskningen” av EU:s jordbrukspolitik granskas effekterna av de reformer som genomfördes år 2003